

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 967/2016
21.07.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца Центар за социјални рад у Л., чији је законски заступник директор М.С., против тужених М.Ј. и С.Ј.1, обоје из Т., које заступа Г.К., адвокат из Б., ради лишења родитељског права, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 127/16 од 03.03.2016. године, у седници одржаној 21.07.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 127/16 од 03.03.2016. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П2 300/14 од 23.12.2015. године, ставом првим и трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужени потпуно лише родитељског права према малолетној ћерки С.Ј.2, рођеној ... године, малолетном сину С.Ј.3, рођеном ... године и малолетном сину Д.Ј., рођеном ... године. Тужени су делимично лишени родитељског права и дужности чувања, подизања, васпитања, образовања и заступања према малолетном сину Д.Ј., рођеном ... године (став други изреке). Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж2 127/16 од 03.03.2016. године одбио као неосноване жалбе тужиоца и тужених и потврдио пресуду Основног суда у Лозници П2 300/14 од 23.12.2015. године у делу којим је одбијен тужбени захтев за потпуно лишење родитељског права и дужности у односу на малолетне С.Ј.2, С.Ј.3 и Д.Ј., у делу којим је усвојен тужбени захтев за делимично лишење родитељског права у односу на малолетног Д.Ј., као и у погледу одлуке о трошковима поступка, док је делимичним усвајањем жалбе тужиоца преиначио првостепену пресуду у делу става првог изреке тако што је делимично усвојен тужбени захтев и тужене М.Ј. из Т., рођеног ... године, и С.Ј.1, рођену ... године, делимично је лишио родитељског права у односу на малолетну ћерку С.Ј.2, рођену ... године, и малолетног сина С.Ј.3, рођеног ... године, у погледу права и дужности чувања, васпитања, подизања, образовања и заступања малолетне деце.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију, због битне поведе одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), у вези са чланом 202. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/05) и утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеним нижестепеним пресудама, тужени су у брачној заједници добили четворо деце и то малолетног сина С.3, рођеног ... године, малолетну ћерку С.2, рођену ... године, те малолетног сина Д.Ј., рођеног ... године, који је рођен као близанац с тим што је старије новорођенче преминуло два дана након порођаја. Поступајући по захтеву тужених за остваривање права на социјалну помоћ запослени ког тужиоца - Центра за социјални рад у Л. су током 2011. године посетили породично домаћинство тужених и том приликом констатовали да се тужени не старају адекватно о малолетној деци С.3 и С.2 Ј., да деца живе у лошим хигијенским условима, да је у кући земљани под, те да су деца у јако лошем здравственом и хигијенском стању. Малолетни С.2 и С.3 Ј. су истог дана смештени на деље одељење Здравственог центра у Л.. Здравствени радници констатовали су да је малолетна С.Ј.2, тада узроста свега два месеца, имала упалу уха, уринарну инфекцију и ојече на кожи, а уочено је и да је била неухрањена. На инсистирање туженог М.Ј., деца су отпуштена са болничког лечења, али је након интервенције запослених у Центру за социјални рад Л. малолетна С.2 враћена у болницу, где је лечена наредних 10 дана. Том приликом тужена није желела да остане са дететом у болници. По завршетку лечења, а уз сагласност тужених, малолетна С.2 је решењем тужиоца од 15.11.2011. године смештена у хранитељску породицу, а решењем од 16.11.2011. године постављен јој је привремени старатељ. Малолетни С.Ј.3 наставио је да живи код родитеља, јер су запослени код тужиоца констатовали да су тужени побољшали услове живота, уредили су просторије у којима бораве и више су водили рачуна о хигијени. Међутим, приликом наредне посете утврђено је да су услови у породичном домаћинству малолетног С.3 постали гори него раније, хигијена је била испод минимума, а малолетни С.3 је време проводио уз деду по оцу, који се о њему бринуо у границама својих могућности, имајући у виду да са родитељима малолетног С.3 није био у добрим односима. Малолетни С.3 је упркос противљењу туженог, уз асистенцију полиције одведен из куће тужених и смештен у хранитељску породицу М.Н., о чему је одлучено решењем тужиоца од 09.04.2012. године, а решењем од 02.04.2012. године малолетном С.Ј.3 постављен је привремени старатељ. Туженима је омогућено да виђају децу у просторијама Градског центра за социјални рад, али су они ову могућност селективно користили. Током контаката родитеља са малолетном децом уочен је негативан утицај туженог на понашање малолетног С.3, тужени је малолетном С.3 давао нереалне поруке и охрабривао његова негативна понашања, па је због грубог

понашања према хранитељима малолетни С.З пребачен у другу хранитељску породицу. У новој средини малолетни С.З се у почетку добро уклопио, похађао је предшколску установу и почео да тренира фудбал. Међутим, ни тамо се није успешно прилагодио и сада се налази у Центру за заштиту одојчади, деце и омладине „Ј.Ј.З.“, где добија фармаколошку терапију у циљу редукције агресивности, хиперактивности и еротизованог понашања. У међувремену, тужена је ... године родила близанце, старије новорођенче је преминуло а малолетни Д.Ј. смештен је на Одељење неонатологије на интензивну негу, а потом и у хранитељску породицу С.Ч. и постављен му је привремени старатељ.

На утврђено чињенично стање правилно је побијаном одлуком примењено материјално право садржано у одредбама члана 82. Породичног закона Републике Србије („Службени гласник РС“ број 18/05) и правилно одлучено делимичним усвајањем тужбеног захтева и лишењем родитељског права тужених у односу на малолетну децу у погледу дужности чувања, подизања, васпитања, образовања и заступања малолетне деце. При томе, другостепени суд је за своју одлуку дао јасне, потпуне и правилне разлоге, које у свему прихвата и ревизијски суд.

Према одредбама члана 82. став 1. Породичног закона Републике Србије, родитељ који несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права. Ставом другим наведеног члана прописано је да судска одлука о делимичном лишењу родитељског права може лишити родитеља једног или више права из садржине родитељског права, осим дужности да издржава дете.

Према одредби члана 67. Породичног закона, родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права, које се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбама члана 68. – 74. Породичног закона, а суштина ових дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета. Ако родитељ злоупотребљава права или грубо занемарује дужности, односно несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права, може бити потпуно или делимично лишен родитељског права, под условима предвиђеним чланом 81., односно чланом 82. истог закона.

Сагласно одредбама Породичног закона и одговарајућим нормама међународног права, пре свега Конвенцијом о правима детета, свако дете има право на обезбеђење најбољих могућих услова за правилан раст и развој, право на образовање у складу са способностима, жељама и склоностима, право на одмор и слободно време, као и на игру и рекреацију која одговара његовом узрасту. Ова његова права у корелацији су са обавезом родитеља да му, у складу са својим могућностима обезбеде услове за остваривање тих права, што подразумева и улагање додатних напора ради стварање услова за правилан раст и развој детета, а родитељ који занемарује, односно несавесно врши родитељске дужности (и тиме угрожава добробит детета) у одређеном домену дететовог живота може, под условима одређеним чланом 82. Породичног закона, у том домену бити лишен родитељског права.

Супротно наводима ревизије, Врховни касациони суд налази да је одлуку о делимичном лишењу родитељског права тужених према малолетној деци суд донео руководећи се пре свега најбољим интересом деце, а не жељом и позитивном мотивацијом родитеља да врше родитељско право. У поступку пред нижестепеним судовима утврђено је да тужени својој малолетној деци нису обезбедили услове за сигуран и безбедан живот по питању основних животних потреба исхране, одевања и хигијене, у складу са њиховим узрастом и потребама, да је кућа у којој живе тужени хигијенски запуштена, зидови неокречени, вода није уведена, а просторије се не греју, као и да су у периоду када су малолетна деца тужених смештена у хранитељске породице тужени, иако им је омогућено да децу редовно виђају, ово право селективно користили и нису редовно одржавали контакте са малолетном децом, а приликом контакта су испољавали површну заинтересованост за децу, поготову тужена. Осим тога, тужени је приликом виђања са децом негативно утицао на малолетног С.3, охрабрујући његова негативна понашања, па је због грубог понашања и агресивности испољеној према хранитељима малолетни С.3 пребачен у установу дечје заштите, а због испољене агресивности, хиперактивности и еротизованог понашања прима одговарајућу терапију. Такође, након смештаја деце у хранитељске породице тужени нису доприносили њиховом издржавању, иако су током поступка тврдили да су им се материјалне прилике побољшале. Врховни касациони суд стога налази да је најбољи интерес малолетних С.3, С.2 и Д.Ј. у овом случају правилно утврђен измештањем деце у безбедно окружење, адекватно њиховим развојним потребама и делимичним лишењем родитељског права тужених у домену чувања, васпитања, подизања, образовања и заступања малолетне деце. При томе, Врховни касациони суд указује да родитељима који су лишени родитељског права родитељско право може бити враћено када престану разлози због којих су били потпуно или делимично лишени тог права (члан 83. Породичног закона).

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у питање правилност побијане другостепене одлуке, применом члана 414. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је ревизију одбио као неосновану.

**Председник већа-судија
Снежана Андрејевић,с.р.**